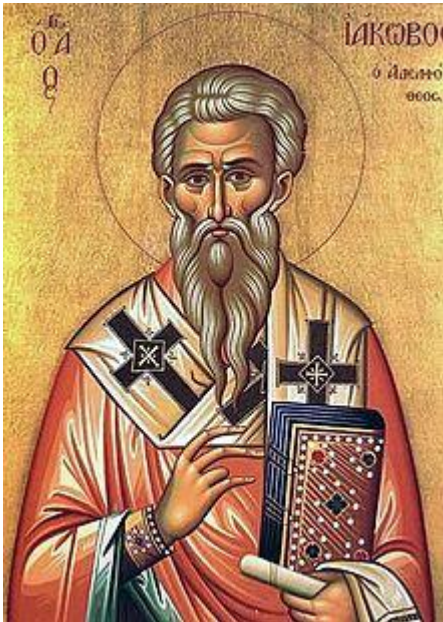

Hoofdstuk 1:Jakobus 1:1-18

Wie was Jakobus?

In het Nieuwe Testament zijn er meerdere personen die de naam Jakobus dragen. De Jakobus die deze brief geschreven heeft, zou weleens een familielid van Jezus kunnen zijn geweest. Daarbij zijn de volgende mogelijkheden:

- Jakobus is een jongere broer van Jezus, geboren uit het huwelijk van Jozef en Maria.
- Jakobus is een oudere halfbroer van Jezus, geboren uit het huwelijk van Jozef met een andere vrouw. Jozef zou dan op latere leeftijd met Maria getrouwd zijn en Jezus hun enige zoon.
- Jakobus is een neef van Jezus.

Gedacht wordt wel dat deze Jakobus niet tijdens het leven van Jezus in Hem geloofde, maar in Jezus ging geloven nadat Jezus na Zijn opstanding aan Jakobus verschenen is (1 Korinthe 15:7).

Jakobus zou later de leider van de gemeente van Jeruzalem geworden zijn. Deze gemeente werd gezien als de moedergemeente van de kerk.

De brief

Wanneer Jakobus deze brief schreef, is niet bekend. Een aantal exegeten legt een verband met Handelingen 15, waar Jakobus de noachitische geboden aan de heidenen voorschrijft. Omdat dit voorschrift in deze brief niet genoemd wordt, zou volgens hen de brief vóór het overleg in Jeruzalem zijn geweest. In dat geval zou het een van de oudste geschriften van het Nieuwe Testament geweest zijn.

Plaats in de canon

In onze Bijbel staat de brief van Jakobus ná de brieven van Paulus en Hebreëën. (Er is lange tijd gedacht dat Hebreëën door Paulus was geschreven.) Er valt er ook iets voor te zeggen om deze brief juist vóór de brieven van Paulus te plaatsen. Er zijn namelijk uit de tijd van de Vroege Kerk manuscripten en lijsten van boeken die tot het Nieuwe Testament gerekend worden, waarin Jakobus volgt op Handelingen. Het Bijbelboek Handelingen zou dan als een inleiding gezien kunnen worden op de pastorale rondzendbrieven (Jakobus, 1 en 2 Petrus, 1, 2 en 3 Johannes, Judas).

De brief van Jakobus heeft soms een slechte reputatie. In zijn begintijd vond Maarten Luther dat deze brief niet in het Nieuwe Testament thuis hoorde. De brief paste volgens hem niet bij de boodschap die Paulus in zijn brieven doorgaf. Hij vond ook dat de brief te weinig over Jezus Christus ging. Later herhaalde hij dat negatieve oordeel niet meer, maar zijn negatieve oordeel werkte ook wel door.

Aan wie schreef Jakobus?

Het is niet duidelijk aan wie Jakobus schreef. In 1:1 geeft Jakobus aan de gelovigen in de *verstrooiing*. In die tijd woonden er heel wat Joden buiten het land Israël. Die groep Joden buiten het Beloofde Land werd de *diaspora* (*verstrooiing*) genoemd. Onduidelijk is of Jakobus schrijft aan de gelovigen die daadwerkelijk buiten Israël leefden, of dat hij verwijst naar het gevoel van leven in de verstrooiing. De Joden in de verstrooiing leefden in een bepaalde spanning: ze leefden in een heidense omgeving, waarin ze soms maar moeilijk konden leven volgens de richtlijnen van de Heere. Het houden van de sabbat en de reinheidsregels was buiten Israël niet eenvoudig. Jakobus schrijft aan christenen. Het is niet duidelijk of dit Joodse christenen zijn, of dat hij ook schrijft aan christenen uit de heidenen. Jakobus ervaart een band met degenen aan wie hij schreef: hij spreekt hen in de brief geregeld aan als broeders en zusters. De band met Christus zorgt ervoor dat de gemeenteleden die deze brief ontvangen en Jakobus samen deel zijn van het gezin van God.

Een brief wil iets bereiken

Jakobus schreef niet zo maar een brief. Als je deze brief leest, merk je dat Jakobus iets wil bereiken: Hij wil de gelovigen aansporen meer moed te hebben. Hij wil de gelovigen aansporen om het geloof ook in praktijk te brengen. Hij hoopt door zijn brief te bereiken dat de gelovigen volhouden om te bidden. Hij hoopt door zijn brief een andere omgang met elkaar binnen de gemeente voor elkaar te krijgen. Deze brief is bewaard gebleven. Dat betekent dat deze brief door de ontvangers serieus werd genomen. Deze brief was niet alleen een brief van Jakobus, maar ze vernamen in deze brief ook de stem van Christus, die door Jakobus' brief heen hen aansprak.

Jakobus stelt zichzelf voor

In de tijd waarin Jakobus leefde, was het gebruikelijk dat de brief begon met de afzender. In de eerste regel presenteert Jakobus zichzelf, zodat de gemeenteleden die deze brief ontvangen weten hoe ze de brief moeten lezen.

Jakobus stelt zich voor als *dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus*. Als Jakobus zichzelf presenteert als dienstknecht zitten daar twee kanten aan: (1) Hij is ondergeschikt aan God en Christus. Zoals een dienaar of een slaaf (want dat kan het woord ook betekenen) ondergeschikt is aan zijn meester, zo is Jakobus ondergeschikt aan God en Christus. (2) In het Oude Testament is een dienstknecht van God ook iemand die een intieme band met God heeft en vaak ook door de Heere wordt gestuurd met een speciale boodschap. Kortom: Jakobus spreekt hier niet namens zichzelf of namens de moedergemeente, maar namens de Heere.

Aan de twaalf stammen in de verstrooiing

Jakobus noemt degenen aan wie hij schrijft: *de twaalf stammen in de verstrooiing*. De Joden van die tijd ervoeren dat hun volk geen eenheid meer was, omdat grote delen buiten het land Israël woonden. De Joodse christenen geloofden dat het tot Jezus' missie behoorde om de eenheid in het volk weer terug te brengen door degenen die in de verstrooiing woonden weer terug bij God te brengen.

Het kan zijn dat Jakobus letterlijk schrijft aan de gelovigen die ver buiten Israël woonden. Het kan ook zijn dat Jakobus de ervaring weergeeft dat je als gelovige een vreemde in eigen omgeving kan zijn. Dat de omgeving waarin je leeft je verleidt om met de wereld mee te doen en daarmee de levensstijl van Christus op te geven en aan de wereld gelijk te worden. Het leven in de verstrooiing is daarom niet altijd fijn: je voelt je een minderheid, je hebt het idee dat je niet meetelt, je hebt het

gevoel dat je geloof onder druk staat en dat je elk moment het geloof kwijt kunt raken.

Deze gelovigen, van wie het geloof onder druk staat, wil Jakobus bemoedigen, aansporen en ook corrigeren. Het is een pastorale brief: Jakobus spreekt hen aan op de band met Christus. De band met Christus geeft een gezamenlijke band: hij is niet hun hoofd, maar zij zijn broeders en zusters.

Op de proef gesteld worden

In de Oudheid was het de gewoonte om aan het begin van de brief te laten doorschemeren waar de brief over zal gaan. Dat is ook bij Jakobus het geval. Het gaat over *allerlei verzoeken* waar de gelovigen mee te maken hebben. Jakobus wil hen laten zien hoe ze met die verzoeken om moeten gaan. Allereerst moeten ze dankbaar zijn, als ze daarmee te maken krijgen. Ze moeten niet van slag zijn. Ze moeten niet teleurgesteld raken. Ze moeten niet gaan twijfelen. Nee, ze moeten het juist een vreugdevolle zaak vinden. Jakobus wil dus dat de gemeenteleden anders naar de moeilijke situatie waarin ze bevinden gaan zien als een bijzondere gelegenheid waarin de Heere hen vormt als gelovige. Hij is met hen bezig om hen te vormen.

De gemeenteleden maken een moeilijke tijd door. Wat er precies aan de hand is, weten we niet. Maar er wordt wel flink aan hun geloof geschud. Er is een gevoel dat ze het in het geloof nauwelijks nog kunnen volhouden. Er is een gevoel van crisis: als het zo doorgaat, gaat het niet goed met mij als gelovige en met ons als kerk. Dit houden we niet vol. Misschien hadden ze er niet op gerekend dat toen ze in de Heere Jezus Christus gingen geloven ze ook te maken zouden kunnen krijgen met deze moeilijkheden. Misschien hadden ze er geen rekening mee gehouden dat hun geloof aangevochten kon worden. Dit kan elke gelovige in elke tijd overkomen, wil

Jakobus laten weten. Want hier spreekt hij hen aan als broeders en zusters. Dat doet hij elke keer als hij een nieuw thema in de brief aansnijdt. Dan spreekt hij hen aan als broeders en zusters. Maar het geeft ook een verbondenheid. Ook Jakobus zal zulke momenten van crisis hebben gekend. Ze delen niet alleen het geloof in Christus, maar ze hebben ook een onderlinge band, omdat die ervaringen dat er aan je geloof geschud wordt, elke gelovige wel kent. Ook een leider van de gemeente, zoals Jakobus, blijft deze ervaringen niet bespaard. Juist op dit vlak van de aanvechtingen zijn ze gelijk aan elkaar, zijn ze broeder en zuster in het geloof.

In wat ze meemaken, schrijft Jakobus, wordt hun geloof op de proef gesteld. Hun geloof wordt door God getest. Zoals met een botsproef getest kan worden of een auto werkelijk veilig gebouwd is. Of zoals je in een relatie elkaar kunt testen of je elkaar werkelijk kunt vertrouwen.

Standvastigheid

De Heere heeft een doel met die moeilijke ervaringen die de gelovigen moeten doormaken, zegt Jakobus. De gelovigen gaan leren om het vol te houden. Die moeilijke periode waar ze doorheen gaan zorgt ervoor dat hun geloof steviger wordt: Ze leren nog meer op de Heere te vertrouwen. Ze gaan leren dat ze, als ze in zo'n moeilijke periode zitten, contact met de Heere moeten zoeken in gebed. Door wat ze meemaken krijgen de gelovigen een duurzamer geloof. De gelovigen maken een rijpingsproces door: ze groeien als gelovige.

Volmaakt geloof

De Heere wil ons als gelovige niet alleen laten groeien in standvastigheid, zodat we het in moeilijkheden niet gaan opgeven. Het rijpingsproces heeft nog een ander doel: een volmaakt geloof, waarin we oprecht zijn en nergens in

tekortschieten. Het woord *volmaakt* kan ons op het verkeerde been zetten. Alsof het hier op aarde al mogelijk is om een perfecte christen te zijn, een christen zonder enige fout en zonder enige zonde. *Volmaakt* heeft hier een andere betekenis: dat je iemand bent uit één stuk. Je bent niet iemand met twee kanten. En dat je in jezelf één bent, heeft te maken met je gerichtheid op God. Volmaakt betekent: je hart is alleen op God gericht. Je hart is niet verdeeld in twee kanten, waarbij de ene kant op de Heere gericht is en de andere kant op de wereld en de zonde. Deze opdracht om volmaakt te zijn gaat terug op de Bergrede: *Weest u dan volmaakt, zoals uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is*. Onze God bestaat ook niet uit twee kanten. Hij besluit niet uit een goede en een slechte kant. Zo dienen wij als gelovigen maar één kant te hebben, namelijk een hart dat op God is gericht.

De moeilijkheden die we ondervinden, gebeuren niet zomaar, maar worden door de Heere gebruikt om ons zo te vormen, dat ons hart alleen op de Heere is gericht.

Gebed als middel om verder te groeien in geloof

Als je merkt dat je nog niet zo ver bent, dan is er het gebed. Als je merkt dat je hart nog verdeeld is en dat je aan de ene kant wel op de Heere gericht wil zijn, maar aan de andere kant je nog naar de zonde getrokken voelt, dan kun je in gebed tot de Heere gaan. Je hoeft niet onzeker te zijn of de Heere je die kracht en wijsheid wil geven, waarbij je helemaal op God gericht bent. God heeft overvloedig, zegt Jakobus hier. Hij zal wat je nodig hebt, niet achterhouden, omdat jij dat volmaakte geloof niet hebt. Nee, Hij zal je juist verder laten groeien, totdat je zover bent dat je helemaal op de Heere bent gericht. God wil het graag geven. Hij zal zelfs meer geven dan je nodig hebt. Hij zal overvloedig geven.

Zonder twijfel

De enige voorwaarde om die wijsheid te ontvangen en om een hart te krijgen dat helemaal op God is gericht, is dat je gelooft dat God het wil geven. Je moet niet twifelen. Hierbij gaat het niet om een onzekerheid, die je als gelovige kunt hebben. Zo'n onzekerheid is dat je wel zou willen geloven, maar het lukt op de een of andere manier niet. Jakobus heeft het hier over een andere twijfel: als je hart niet één is in de gerichtheid op God, heb je een verdeeld hart. Aan de ene kant is er geloof in God. Aan de andere kant is er in je hart ongeloof. Dat ongeloof waar Jakobus op doelt, houdt in dat je niet wilt geloven in God. Je wilt je niet helemaal aan God geven. Je wilt jezelf een stukje voor de Heere achterhouden. Je hebt dan twee kanten, zegt Jakobus: je bent *dubbelhartig* (vers 8). Je hart heeft twee kanten: aan de ene kant open voor God en aan de andere kant gesloten. Dan zul je niets krijgen. Want je weet niet welke kant je op wil gaan: Wil je wel naar God toe? Wil dat deel van je hart dat zich nog niet gewonnen heeft gegeven, zich nu wel gewonnen geven om helemaal op de Heere te zijn gericht? Of zal juist het ongeloof winnen en zal dat deel van je hart dat nu nog op God is gericht weer afgesloten worden voor de Heere? Dan weet je niet welke kant je op wilt gaan. Jakobus gebruikt hier het beeld van een golf bij een branding. De ene keer rolt de golf in de branding het strand op. De andere keer trekt die golf zich weer terug in zee. Je mist stabiliteit. Je hebt twee kanten. Je bent van binnen geen eenheid. Je zou kunnen zeggen: God weet niet of Hij van je op aan kunt. Je bent iemand die de ene keer "ja" tegen Hem zegt en de andere keer "nee". De ene keer ga je de goede weg op. De andere keer sla je een weg in die bij de Heere wegvoert. Zo hoeft het niet te blijven. De Heere wil je de wijsheid geven, zodat je van binnen, in je hart een eenheid wordt en helemaal op Hem gericht raakt.

Verzoeking en beproeving

Het kan best een heftig proces zijn, als je hart gevormd wordt. Dat je hart helemaal op God gericht raakt, dat gaat vaak door een proces heen, waarin heel wat met jezelf gebeurt. Er wordt hard aan je getrokken. Er wordt door God aan je getrokken, om je de goede kant op te krijgen. Er wordt door de duivel aan je getrokken, om je bij God vandaan te krijgen. De duivel zal proberen dat stukje van je hart dat nu nog op God gericht is, helemaal te sluiten voor God. Er zijn er dus twee die op je in willen werken: God en de duivel. Het doel voor de gelovige is om met God mee te gaan en niet met de duivel. Om door God gevormd te worden en om weerstand te bieden tegen de verleidingen van de duivel. Je zou dit heftige proces kunnen gebruiken als excuus. Zeker als je de verkeerde keuze maakt en een weg inslaat die bij God vandaan gaat. Dan zou je als excuus kunnen aandragen, dat de Heere met je bezig is. Maar, zegt Jakobus, je kunt God niet verwijten als je een verkeerde weg inslaat. Hij zal je nooit een weg laten inslaan, waarbij je bij Hem vandaan gaat. In de vertalingen zien we dat er een onderscheid wordt gemaakt. Je hebt het verschil tussen verzoeking (de NBV spreekt over *verleiding*) en beproeving. Verzoeking brengt je op de verkeerde weg, waarbij je God kwijt raakt. Beproeving is weliswaar een heftig proces, maar je groeit daarin wel dichterbij de Heere toe. Als je op de verkeerde weg raakt, dan is dat omdat je hart die eenheid mist en nog steeds gevoelig is voor de verleiding om bij de Heere weg te gaan. Er zit in je hart nog een begeerte. Die begeerte is nog een sterke kracht die in je is achtergebleven. Die begeerte zorgt ervoor dat je nog niet helemaal op God bent gericht. Je hart is nog steeds in tweeën gedeeld. Daar kun je God niet de schuld van geven. Die begeerte is een kracht, die je zelf nog niet uit je hart hebt weggedaan.

Een doodlopende weg

Dat die begeerte in je is achtergebleven, is niet onschuldig. Want die begeerte is nog gevoelig voor de zonde. Die begeerte laat je gemakkelijk meenemen op een weg die God vandaan gaat. Als je door de zonde God weer kwijtraakt, ben je weer terug in dat oude bestaan. Dat heeft grote gevolgen, zegt Jakobus: je bent op een doodlopende weg. Je bent weer op de weg naar de verlorenheid. En daar was je juist van gered. Het is ook niet nodig om nog op die weg te zijn, want doordat Christus is gekomen, is de macht van de zonde verbroken. Je hart hoeft niet meer op de zonde gericht te zijn. God wil je helpen om je hart tot een eenheid te maken, een in het verlangen om van God te zijn.

Appèl

Jakobus doet nog eens een appèl op de gemeenteleden om het niet zover te laten komen. Hij wijst nog maar eens op God. God wil je helpen om op de juiste weg te komen. Hij wil je helpen om die verkeerde neiging uit je hart weg te krijgen. Als God een geschenk geeft, is dat betrouwbaar en gericht op jouw behoud. Hij heeft je niet voor niets geroepen. Zijn stem klonk niet voor niets in je leven. Waar de zonde tot de dood leidt, wil de Heere je het leven geven, een nieuw leven, waarin je helemaal op Hem gericht bent.

Gevormd worden als gelovige

Als gelovige word je gevormd, zegt Jakobus. Je wordt gevormd in je karakter. Je wordt gevormd tot een stabielere gelovige, waarbij je niet meer twee kanten op gaat: dan weer naar God en dan weer bij God vandaan. Die vorming is lang niet altijd een makkelijke weg. Maar als je vertrouwen hebt in God, dan weet je dat het goed zal uitpakken. Dan weet je ook dat je er niet alleen voorstaat. God staat aan je zijde.

In deze uitleg is 1:8-11 overgeslagen. De thematiek van nederig-zijn en rijk-zijn komt in hoofdstuk 3 over Jakobus 2:1-13 terug.

Vragen:

- 1) Jakobus schrijft aan de gemeente in de verstrooiing. Hoe ervaar jij je eigen tijd? Heb je ook het idee dat je in een samenleving leeft waarin er weinig medegelovigen zijn? Of heb je om je heen veel steun van andere gelovigen?
- 2) Zou het uitmaken of je een van de weinigen bent die gelooft of dat je om je heen juist veel mede-christenen hebt? Wanneer zou je het als gelovige makkelijker volhouden: als eenling of als onderdeel van een grotere gemeenschap van mede-gelovigen? Zou je afhaken als je een van de weinigen bent die nog gelooft?
- 3) Op de proef gesteld worden is best een heftig proces. Jakobus geeft aan dat als dat met je gebeurt je daarvoor dankbaar moet zijn. Begrijp je waarom Jakobus dat zegt? Is het ook jouw eigen ervaring? Of raak je dan eerder teleurgesteld. En als je teleurgesteld raakt, hoe reageer je dan op Jakobus?
- 4) Jakobus geeft aan dat er in ons hart twee kanten kunnen zijn: een kant die wel wil geloven en een kant waarin nog ongeloof kan zitten. Herken je dat je die twee kanten kunt hebben? Hoe ga je hier dan mee om? Hoe voorkom je dan dat die kant, die je bij God wil weg hebben, het sterkst wordt?
- 5) In dit gedeelte gaat het over volhouden, over niet opgeven. Wat heb jij nodig om het vol te houden op de

weg van Christus?

- 6) Je hebt goede redenen om het vol te houden, zegt Jakobus: als je volhoudt tot het einde toe wacht je de kroon van het (eeuwige) leven (vers 12). Op welke manier kan dat einddoel je helpen om niet op te geven?
- 7) Jakobus wijst op de kracht van het gebed. Kun je een gebed formuleren, waarbij je voor elkaar bidt om het vol te houden in het geloof?